História, Ciências, Saúde - Manguinhos
ISSN: 0104-5970
hscience@coc.fiocruz.br
Fundação Oswaldo Cruz
Brasil

MODUS CURANDI CUM BALSAMO

História, Ciências, Saúde - Manguinhos, vol. 12, núm. 3, septiembre-diciembre, 2005, pp. 821-828
Fundação Oswaldo Cruz
Rio de Janeiro, Brasil

Disponível em: http://www.redalyc.org/articulo.oa?id=386137986026

- Como citar este artigo
- Número completo
- Mais artigos
- Home da revista no Redalyc

redalyc.org
Sistema de Informação Científica
Rede de Revistas Científicas da América Latina, Caribe , Espanha e Portugal
Projeto acadêmico sem fins lucrativos desenvolvido no âmbito da iniciativa Acesso Aberto

¶ Modus curādi cum balſamo
atqꝫ aplicatio ⁊ eius q̊bu ſuis fra-
cturis et cicatricibus vulneribuſ-
qꝫ facile ſubleuandis.

COMPRA
287255

Prologus

Um caſꝰ diuerſaqꝫ p̄icula ine-
fabilis diuinaqꝫ ſapiētia morta
libus in dies atqꝫ horis emine
re p̄ſciret laboribꝰ mortiqꝫ na
tos viſuꝫ eſt authori nature vt
quos eterno mortis orcho ſuo
inextimabili ſanguine liberauit eoſdē aduerſa va-
litudine laborantes ſuis infinitis farmacis proſ-
peram valetudinē conſulere īter cetera vnum ad-
mirabile atqꝫ inextimabile immenſa bonitas ſuo
propenſo nimine balſamum nobis preſtitit: quod
nihil cicatriſatum laceratum prorſus corruptum
membrum non reſtauret ⁊ ad ſuā priſtinam inco
lumitatem breui reſtituet. Caeteruꝫ neq̄ veſtruꝫ
ſit mirū lectores cādidiſſimi exclametqꝫ fabulam
vt comico verbo vtar incepto periculum facite
quod vobis vſu fiat gratiaſqꝫ inmēſae bonitati
referamus qui nobis noſtra memoria tāꝫ ſalutis
preſtitit vale.

¶ De modo curādi cuȝ balſamo.

Nota de applicatione in vulneribꝰ.
Si aliq̄s fuerit vulneratꝰ in quali-
bet parte corporis: et illud vulnꝰ tā-
tum fuerit in parte carnoſa: tūc po
natur paruȝ d̄ iſto liquore ſup̄a lo-
cuȝ vulneris: et poſtea ſtringatur cuȝ binda incar-
natiua ſuauiter: ⁊ nō remutetur vſquequo vulnus
fuerit conſolidatuȝ. Et iſta conſolidatio fit ꝑ ſpa-
ciuȝ vnius diei vel duoꝝ. Et hoc per me eſt valde
expertuȝ. Et debetis notare ꝙ ſi aliquis dolor for-
ſitaȝ ſubueniſſet: et iſte dolor fuerit intolerabilis:
tūc in tali caſu debetis adiuuare cuȝ remedijs alia-
ruȝ medicinarū tandem vt dolor ſedetur. Et hoc
tantū debetis intelligere in vulnere ſimplici: quia
ī vulnere cōpoſito alio modo debet applicari. Si
aliq̄s fuerit vulneratus et tale vulnus fuerit mag-
nuȝ: tūc anteq̄ apponatᷣ iſtud balſamuȝ debetis
inſpicere ad illas quatuor intentiones quas ciru-
gici experti faciū et poſte at vt partes iaȝ fuerit ad
gregate: tūc apponatur deſuper vel vngatur totuȝ
vulnus cū iſto balſamo: et ita embiudetur ſicut p̄-
cipiūt doctores. Et iſto modo debetis applicare
quolibet die vſq̄ quo vulnus fuerit conſolidatuȝ:
et ſine aliquo dubio in breuiori tempore ſanabitᷣ.

a ij.

¶ Et nota / q̄ ſi vulnus fuerit in capite ſernet̃ iſte
ordo. Si vulnus fuerit paruum / curetur ſicut vul
nus ſimplex / ſicut dixi in cap̃lo primo. Preterea
debetis notare q̄ ſi vulnus fuerit cum inciſione
aut fratura cramei / priuſq̄ apponatur iſte balſa-
mus debetis habere intentionē ad inciſionen et
ad fracturā. Et habita iſta intētione / aggregen-
tur labia: et poſteat ponatur deſuper de iſto bal-
ſamo. Et hoc debetis facere qualibet die vſqꝫ quo
vulnus fuerit conſolidatū. Et ſi dolorem aut fe-
brē habuerit iſte vulneratus: in tali caſu debetis
eum facere phlebotomari ex parte oppoſita: ſi-
cut precipiunt doctores: et alijs remedijs vti ſicut
in tali caſu competit. Et hoc ſufficit pro experto
cirurgia..

¶ De vulnere facto in pectore.

I aliquis fuerit vulneratꝰ in pec-
tore: et tale vulnus non fuerit pe-
netrās: tunc curetur ſicut vulnus
ſimplex. Et ſi vulnus fuerit pene-
trās / curetur ſicut vulnera penetrā-
tia: ſed in vulnere penetranti debetis facere vnū
et eſt vt in illa tenta quā intus apponitis vt liquo
res ſolene / exire / prius vt apponatur iſta tenta vn-

gatur ex iſto balſamo: q̄a habet ꝓpietatez ma-
ximaz ad attrahēduz materias abſconditas. Et
hoc debetis facere a p̄mo die vſq3 ad ſeptimuz diez
Et poſt ſeptimuz debetis applicare iſtuz balſa-
ſamuz in forma liquida: et hoc cuz ſiringa cuz ali-
quo lauatorio: et videbitis mirabilia multa. Et
cuz adiutorio dei et cuz iſto liquore in paucis die-
bꝰ ſanabitur: quia per me eſt valde expertuz.

¶ De modo bibendi iſtuz bal-
ſamū in vulneribus penetran-
tibus.

℞ecipe.

ſ Jrupoꝝ violaꝝ et en-
dibie. añ ʒ. j. aq̄ bu-
gloſe. ʒ. ij. balſami. ʒ.
j. miſce et bibat omni
die in ortu ſolis / q̄a fa-
cit multuz ad ꝓpoſi-
tuz / et ad conſolidan-
dun omnia vulnera in
trinſeca / et maxime in
vulneribus pectoris / quia adiuuat ad conſolida-
tionē. Ex modo dicto cōpetit in omni vulnere a
plāta pedis vſq3 ad verticez capitis intus et extra.
Sit deus laudabilis et glorioſus p infinita ſecula

a iij.

ſeculoꝛuꝫ. Amē. Et pꝛopter maximā pꝛolixitateꝫ
omicto in quibus aliis egritudinibus cōpetit: ſuffi-
ciat nūc ſcire quo modo debetis ponere in ſoluta
continuitate aquacūqꝫ refacta.

¶ De modo curandi in vulnere pene-
trāti in capite vſqꝫ ad duram et vſqꝫ ad
ſubſtantiaꝫ cerebꝛi.

N Ota q̄ quando aliq̄s
eſt vulneratus in ca-
pite cuꝫ aliqua inciſi-
one aut fractura: et
iſta inciſione aut fra-
tura fuerit penetrās
vſqꝫ ad durā: tūc an-
te q̄ꝫ apponatur iſte
balſamꝰ debetis cuꝫ
raſpatoꝛibus et cuꝫ lenticulari facere apertioneꝫ:
taliter vt liquoꝛes vel materie poſſint exire. Et poſt
eat vt oꝛificiū fuerit factuꝫ / applicetur de iſto bal-
ſamo iſto modo. Cuꝫ vna dꝛagma iſtius balſami
debetis miſcere duas partes de oleo infancino: et
cuꝫ ſit ita mixtuꝫ / tūc apponatur intus ſupꝛa durā
di ſta mixtione. Et hoc debetis facere vſqꝫquo ac
cidētia fuerint remiſſa. Et poſtea iteruꝫ applice-

tur cuȝ vna pte de melle roſace et cuȝ duab⁹ ptib⁹
de iſto balſamo. Et qñdo dura fuerit mūdificata
tūc applicetur iſte balſamus ſupra vulnus vngē-
do totuȝ vulnus vſqȝquo vulnus fuerit cōſolida-
tuȝ. Et iſto modo debet applicari in vulnere pe-
netrātii i capite. Et ita ſeruetur iſte ordo/et videbi-
tis magnuȝ auxiliuȝ. Sed dbetis notare vnuȝ/ꝙ
accidētia corrigātur ſicut dixi in captl'o de vulne-
re compoſito. Sit deus laudabilis cuȝ ſua matre.
Amen.

NOta ſi aliquis habuerit vlceram in lĩgua vel
in fauce vel in aliquo loco intus in ore/faci-
at iſtuȝ gargariſmuȝ: et i breuiori tēpore. ſanabit̃

¶ Recipe.

AQue roſaruȝ plantaginis. añ ℥iiij. balſami.
℥ij. miſce et fiat gargariſm⁹. iſtud gargariſ-
muȝ p me eſt valde expertuȝ/q̃a vidi multos eſſe
ſanos. Et ſi vlcus fuerit multuȝ corroſiuum/ vn-
gatur cuȝ iſto balſamo: et poſt duas horas faciat
gargariſmum ſupradictuȝ.

Laus deo.

MODUS CURANDI CUM BALSAMO [Fol. a4v]